

Υπόθεση C-296/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

3 Ιουλίου 2020

Αιτούν Δικαστήριο:

Bundesgerichtshof (Γερμανία)

Ημερομηνία της διατάξεως του αιτούντος δικαστηρίου:

12 Μαΐου 2020

Ενάγουσα και αναιρεσείουσα:

Commerzbank AG

Εναγόμενος και αναιρεσίβλητος:

E.O.

BUNDESGERICHTSHOF

ΔΙΑΤΑΞΗ

[παραλειπόμενα]

της

12ης Μαΐου 2020

στην υπόθεση

Commerzbank AG, [...] Düsseldorf (Γερμανία),

ενάγουσα και αναιρεσείουσα,

[παραλειπόμενα]

κατά

E.O., [...], Ελβετία,

εναγόμενου και αναιρεσίβλητου,

[παραλειπόμενα] [σελ. 2 του πρωτοτύπου]

Το ενδέκατο πολιτικό τμήμα του Bundesgerichtshof (Ανώτατου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία), στις 12 Μαΐου 2020, [παραλειπόμενα]

εξέδωσε την ακόλουθη διάταξη:

I. Αναστέλλει τη διαδικασία.

II. Σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα εξής ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία της Σύμβασης για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, που υπογράφηκε στο Λουγκάνο στις 30 Οκτωβρίου 2007 (στο εξής: Σύμβαση του Λουγκάνο II):

1. Έχει το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Λουγκάνο II την έννοια ότι η «άσκηση» επαγγελματικής ή εμπορικής δραστηριότητας εντός δεσμευόμενου από τη Σύμβαση κράτους, στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής, προϋποθέτει απαραίτητως την ύπαρξη διασυνοριακής δραστηριότητας από πλευράς του αντισυμβαλλόμενου του καταναλωτή ήδη κατά την κατάρτιση και τη σύναψη της μεταξύ τους σύμβασης ή η διάταξη αυτή έχει επίσης εφαρμογή για τον καθορισμό του αρμόδιου δικαστηρίου για την εκδίκαση αγωγής ακόμη και όταν τα συμβαλλόμενα μέρη είχαν μεν κατά τη σύναψη της μεταξύ τους σύμβασης την κατοικία τους στο ίδιο δεσμευόμενο από τη Σύμβαση του Λουγκάνο II κράτος, υπό την έννοια των άρθρων 59 και 60 αυτής, πλην όμως η μεταξύ τους έννομη σχέση κατέστη εκ των υστέρων διασυνοριακή [σελ. 3 του πρωτοτύπου], λόγω μεταγενέστερης μεταφοράς της κατοικίας του καταναλωτή σε άλλο δεσμευόμενο από τη Σύμβαση κράτος;

2. Εφόσον η διασυνοριακή δραστηριότητα κατά τον χρόνο της σύναψης της σύμβασης δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση:

Αποκλείει γενικώς το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, σε συνδυασμό με το άρθρο 16, παράγραφος 2 αυτής, τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας βάσει του άρθρου 5, σημείο 1, της ίδιας Συμβάσεως όταν ο καταναλωτής κατά το διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της σύναψης της σύμβασης και της έγερσης της αγωγής μεταφέρει την κατοικία του σε άλλο δεσμευόμενο από τη Σύμβαση κράτος ή μήπως απαιτείται συμπληρωματικά αφενός μεν ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή να ασκεί ή να κατευθύνει τις επαγγελματικές ή εμπορικές του δραστηριότητες επίσης και στο έδαφος του κράτους της νέας κατοικίας, αφετέρου δε η μεταξύ τους σύμβαση να εμπίπτει στο πεδίο των εν λόγω δραστηριοτήτων του;

Σκεπτικό:

I.

- 1 Η ενάγουσα τράπεζα, ανώνυμη εταιρία κατά το γερμανικό δίκαιο με έδρα τη Φραγκφούρτη, ενάγει τον εναγόμενο για υπεραναλήψεις του από τρεχούμενο λογαριασμό όψεως.
- 2 Το έτος 2009 η ενάγουσα, δια του υποκαταστήματός της στη Δρέσδη, προέβη στο άνοιγμα ενός λογαριασμού όψεως για τον εναγόμενο που τότε κατοικούσε στη Δρέσδη, ο οποίος τηρείτο ως [σελ. 4 του πρωτοτύπου] αλληλόχρεος λογαριασμός και για τις κινήσεις του οποίου αποστέλλονταν σχετικά αποσπάσματα στον εναγόμενο ανά τακτά διαστήματα. Έπειτα η ενάγουσα χορήγησε στον εναγόμενο πιστωτική κάρτα, οι συναλλαγές με την οποία, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, καταλογίζονταν στον προαναφερθέντα λογαριασμό όψεως. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο δέχθηκε ότι η ενάγουσα στη συνέχεια επέτρεπε υπεραναλήψεις από τον λογαριασμό του εναγομένου, κάθε φορά που ο τελευταίος πλήρωνε με την πιστωτική του κάρτα χρεώνοντας τον λογαριασμό αυτόν ενώ δεν υπήρχε επαρκές υπόλοιπο. Εν πάση περιπτώσει, αυτό συνέβη κατά την υπερχρέωση της πιστωτικής κάρτας στις 3 Σεπτεμβρίου 2013 με το ποσό των 4 977,92 ευρώ.
- 3 Τον Ιανουάριο του 2015 ο εναγόμενος, που από το έτος 2014 είχε πλέον μεταφέρει την κατοικία του στο Μ (Ελβετία), θέλησε να τερματίσει την επαγγελματική συνεργασία του με την ενάγουσα. Κατά τον χρόνο αυτόν, ο λογαριασμός του εμφάνιζε χρεωστικό υπόλοιπο ανερχόμενο στο ποσό των 6 283,37 ευρώ. Ο εναγόμενος αρνείται να αποδώσει το ανωτέρω υπόλοιπο που δημιουργήθηκε από το ποσό της υπερχρέωσης του Σεπτεμβρίου του 2013, ισχυριζόμενος ότι η χρέωση αυτή οφείλεται σε μη εξουσιοδοτημένη χρήση της πιστωτικής του κάρτας από τρίτο πρόσωπο. Η ενάγουσα αμφισβητεί τον ως άνω ισχυρισμό και υποστηρίζει ότι η υπογραφή κατόχου της πιστωτικής κάρτας που υπάρχει στα προσκομισθέντα παραστατικά των χρεώσεων είναι αυτή του εναγομένου.
- 4 Κατόπιν επανειλημμένων ανεπιτυχών οχλήσεων, τον Απρίλιο του 2015 η ενάγουσα κατήγγειλε τη «δανειακή σύμβαση» με άμεση ισχύ, καθιστώντας ληξιπρόθεσμο και απαιτητό υπέρ αυτής το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού, που ανερχόταν στο ποσό των 4 796,56 ευρώ πλέον τόκων και εξόδων από την τελευταία εκκαθάριση. Ο εναγόμενος αρνήθηκε να καταβάλει το ως άνω υπόλοιπο.
- 5 Το ειρηνοδικείο απέρριψε την αγωγή για την καταβολή του ποσού των 4 856,61 ευρώ νομιμοτόκως ως απαράδεκτη λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας. Η έφεση της ενάγουσας δεν ευδοκίμησε. Με την επιταρείσα από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο αναίρεσή της, η ενάγουσα επιδιώκει και στον τρίτο βαθμό δικαιοδοσίας την ικανοποίηση της χρηματικής της αξίωσης. [σελ. 5 του πρωτοτύπου]

II.

- 6 Η ευδοκίμηση της αναιρέσεως εξαρτάται από την ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και του άρθρου 16, παράγραφος 2, της Συμβάσεως για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, που υπογράφηκε στο Λουγκάνο στις 30 Οκτωβρίου 2007 (ΕΕ 2009, L 147, σ. 5, στο εξής: Σύμβαση του Λουγκάνο II). Προτού λοιπόν εκδοθεί απόφαση επί της αναιρέσεως, πρέπει να ανασταλεί η διαδικασία και να υποβληθεί ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΔΕΕ) αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.
- 7 1. Στην προκειμένη περίπτωση, η διεθνής δικαιοδοσία του επιληφθέντος της διαφοράς δικαστηρίου καθορίζεται –όπως άλλωστε έγινε δεκτό και από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο– με βάση τις διατάξεις της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, σύμφωνα με τα άρθρα 63, παράγραφος 1, και 64, παράγραφος 2, στοιχείο α', της Συμβάσεως αυτής, δεδομένου ότι η μεν αγωγή ασκήθηκε τον Νοέμβριο του έτους 2016, άρα λοιπόν αφού τέθηκε σε ισχύ η Σύμβαση του Λουγκάνο II τόσο για την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και για την Ελβετική Συνομοσπονδία [παραλειπόμενα] (ΔΕΕ, απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, B. Schlömp [παραλειπόμενα] (C-467/16, EU:C:2017:993) σκέψη 37) [παραλειπόμενα], ο δε εναγόμενος κατά τον χρόνο αυτόν είχε την κατοικία του στην Ελβετία.
- 8 2. Για τον πρώτο και για τον δεύτερο βαθμό εκδίκασης της υπόθεσης η διεθνής δικαιοδοσία μπορούσε να καθοριστεί μόνο βάσει του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, αφού, λόγω της κατοικίας του εναγομένου στην Ελβετία κατά την άσκηση της αγωγής, δεν θεμελιώνεται διεθνής δικαιοδοσία των γερμανικών δικαστηρίων ούτε δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, ούτε δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 2, αυτής. Όπως προκύπτει από τα πραγματικά περιστατικά που λαμβάνονται υπόψη κατά την αναιρετική διαδικασία, πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II.
- 9 α) Διαφορές εκ συμβάσεως, [σελ. 6 του πρωτοτύπου]
- 10 Δεδομένου ότι η γραμματική διατύπωση του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II είναι σε σημαντικό βαθμό ταυτόσημη με εκείνη του άρθρου 7, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: κανονισμός «Βρυξέλλες I – (αναδιατύπωση)»), καθώς και με τη γραμματική διατύπωση του προγενέστερου άρθρου 5, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: κανονισμός «Βρυξέλλες I»), η νομολογία του ΔΕΕ για την ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων του δικαίου της Ένωσης είναι καθοριστική και για την ερμηνεία του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 20ης Δεκεμβρίου 2017, B. Schlömp

[παραλειπόμενα] [C-467/16, EU:C:2017:993] σκέψεις 46 επ., απόφαση της 11ης Απριλίου, Bosworth und Hurley, [παραλειπόμενα] [C-603/17, EU:C:2019:310] σκέψη 22, και απόφαση της 2ας Μαΐου 2019, Pillar Securitisation, [παραλειπόμενα] [C-694/17, EU:C:2019:345] σκέψη 27, καθώς και τη διάταξη της 15ης Μαΐου 2019, MC, [παραλειπόμενα] [C-827/18, EU:C:2019:416] σκέψη 19).

- 11 Η έννοια των «διαφορών εκ συμβάσεως» πρέπει να ερμηνεύεται αυτοτελώς, προκειμένου να διασφαλίζεται η ομοιόμορφη εφαρμογή της Σύμβασης σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 14ης Μαρτίου 2013, Česká spořitelna, [παραλειπόμενα] [C-419/11, EU:C:2013:165] σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και προϋποθέτει τον προσδιορισμό νομικής υποχρέωσης την οποία ένα πρόσωπο ελεύθερα ανέλαβε έναντι άλλου προσώπου και στην οποία στηρίζεται η αγωγή (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 14ης Μαρτίου 2013, Česká spořitelna, [παραλειπόμενα] [C-419/11, EU:C:2013:165] σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Αρκεί ο ενάγων να επικαλείται και να αποδεικνύει ουσιώδεις συμβατικές υποχρεώσεις (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 4ης Μαρτίου 1982, Effer, [παραλειπόμενα] [38/81, EU:C:1982:79] σκέψη 7, απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2015, Kolassa, [παραλειπόμενα] [C-375/13, EU:C:2015:37] σκέψεις 61 επ. και απόφαση της 20ής Απριλίου 2016, Profit Investment SIM, [παραλειπόμενα] [C-366/13, EU:C:2016:282] σκέψη 54).
- 12 Εν προκειμένω συμβαίνει κάτι τέτοιο. Συγκεκριμένα, η ενάγουσα αξιώνει να της καταβληθεί κατόπιν καταγγελίας της το υπόλοιπο που προέκυψε από την –εν πάση περιπτώσει αποδεχθείσα από την ίδια– υπερχρέωση του λογαριασμού όψεως, [σελ. 7 του πρωτοτύπου] άρα λοιπόν αξιώνει την αποπληρωμή χορηγηθέντος δανείου, αφού η αποδοχή της υπερχρέωσης ισοδυναμεί με σιωπηρή σύναψη σύμβασης καταναλωτικού δανείου [παραλειπόμενα] [εθνική νομολογία].
- 13 β) Η χορήγηση καταναλωτικού δανείου από την ενάγουσα τράπεζα προς τον εναγόμενο, συνιστά παροχή υπηρεσιών υπό την έννοια του άρθρου 5, σημείο 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, Kareda, [παραλειπόμενα] [C-249/16, EU:C:2017:472] σκέψεις 34 επ.· [παραλειπόμενα] [εθνική νομολογία]). Κατά τη διάταξη αυτή, για όλες τις αγωγές σύμβασης δανείου κρίσιμος είναι ο τόπος όπου λαμβάνει χώρα η χαρακτηριστική παροχή της σύμβασης (πρβλ ΔΕΕ, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, [παραλειπόμενα] [Kareda, C-249/16, EU:C:2017:472] σκέψεις 29 επ.· [παραλειπόμενα] [εθνική νομολογία]). Στις συμβάσεις πιστώσεως χαρακτηριστική παροχή είναι η ίδια η καταβολή του χρηματικού ποσού του δανείου, ενώ η υποχρέωση του δανειολήπτη να αποπληρώσει το εν λόγω ποσό αποτελεί μόνον συνέπεια του ότι έχει εκπληρωθεί η παροχή του δανειστή (πρβλ ΔΕΕ, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, [παραλειπόμενα] [Kareda, C-249/16, EU:C:2017:472] σκέψη 41· [παραλειπόμενα] [εθνική νομολογία]). Επομένως, εν προκειμένω ο καθοριστικός τόπος για την απονομή της διεθνούς δικαιοδοσίας σύμφωνα με το άρθρο 5, σημείο 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II είναι η Δρέσδη, αφού εκεί έλαβε χώρα η εκταμίευση του δανείου.

- 14 3. Παραμένει ωστόσο υπό αμφισβήτηση εάν –όπως έκρινε το δευτεροβάθμιο δικαστήριο– οι διατάξεις των άρθρων 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και 16, παράγραφος 2, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II αποκλείουν την εφαρμογή του άρθρου 5, σημείο 1, της συμβάσεως αυτής.
- 15 α) Για την ερμηνεία των άρθρων 15 και 16 της Συμβάσεως του Λουγκάνο II πρέπει να γίνει αναδρομή στην υπάρχουσα νομολογία για τα άρθρα 15 και 16 του κανονισμού «Βρυξέλλες I» καθώς και για τα άρθρα 17 και 18 του κανονισμού «Βρυξέλλες I – (αναδιατύπωση)», δεδομένου ότι οι εν λόγω διατάξεις ουσιαστικά έχουν την ίδια γραμματική διατύπωση (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 2ας Μαΐου 2019, *Pillar Securitisation*, [παραλειπόμενα] [C-694/17, EU:C:2019:345] σκέψη 27). **[σελ. 8 του πρωτοτύπου]**
- 16 β) Η διεθνής δικαιοδοσία διέπεται από το τμήμα 4 της Συμβάσεως του Λουγκάνο II εφόσον πληρούνται οι τρεις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, της Συμβάσεως. Πρώτον, ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη έχει την ιδιότητα του καταναλωτή ο οποίος ενεργεί εντός πλαισίου δυναμένου να θεωρηθεί ξένο προς την επαγγελματική του δραστηριότητα, δεύτερον, η σύμβαση μεταξύ ενός τέτοιου καταναλωτή και ενός προσώπου που ενεργεί υπό επαγγελματική ιδιότητα έχει όντως συναφθεί και, τρίτον, η σύμβαση αυτή ανήκει σε μία από τις κατηγορίες τις οποίες αφορά η παράγραφος 1, στοιχεία α' έως γ', του εν λόγω άρθρου 15. Οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς, με αποτέλεσμα, αν ελλείπει έστω και μία από τις τρεις, η διεθνής δικαιοδοσία δεν δύναται να καθοριστεί σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις συμβάσεις καταναλωτών (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 14ης Μαρτίου 2013, *Česká spořitelna*, [παραλειπόμενα] [C-419/11, EU:C:2013:165] σκέψη 30, απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2015, *Kolassa*, [παραλειπόμενα] [C-375/13, EU:C:2015:37] σκέψη 23, απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2015, *Hobohm*, [παραλειπόμενα] [C-297/14, EU:C:2015:844] σκέψη 24 και απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, *Primera Air Scandinavia*, [παραλειπόμενα] [C-215/18, EU:C:2020:235] σκέψη 56).
- 17 Με βάση τα πραγματικά περιστατικά που λαμβάνονται υπόψη κατά την αναγκαστική διαδικασία, γίνεται δεκτό ότι πληρούνται οι δύο πρώτες από τις ως άνω προϋποθέσεις του άρθρου 5, σημείο 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II. Δεν κατέστη σαφές ωστόσο εάν πληρούται και η τρίτη προϋπόθεση. Δεδομένου ότι η επίδικη σύμβαση δανείου δεν διέπεται από το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, εν προκειμένω είναι δυνατόν να εφαρμοστεί μόνο η διάταξη του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμβάσεως, η οποία διέπει και τις γνήσιες συμβάσεις πίστωσης (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 2ας Μαΐου 2019, *Pillar Securitisation*, [παραλειπόμενα] υπόθεση C-694/17, [EU:C:2019:345] σκέψεις 28 επ.) και προϋποθέτει ότι ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή ασκεί εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες στο έδαφος του δεσμευομένου από την παρούσα σύμβαση κράτους στο οποίο έχει την κατοικία του ο καταναλωτής ή κατευθύνει με οποιοδήποτε μέσον τέτοιου είδους δραστηριότητες σε αυτό το κράτος –εν πάση

περιπτώσει και σε αυτό μεταξύ άλλων– και η σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο των εν λόγω δραστηριοτήτων. **[σελ. 9 του πρωτοτύπου]**

- 18 γ) Όσον αφορά την ερμηνεία της προϋπόθεσης που θέτει η διάταξη ότι ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή πρέπει να «κατευθύνει» τις δραστηριότητές του σε δεσμευόμενο από τη Σύμβαση κράτος, το ΔΕΕ έχει αποφανθεί ότι «προκειμένου να έχει εφαρμογή το εν λόγω άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', [του κανονισμού “Βρυξέλλες Ι”], ο έμπορος πρέπει να έχει εκδηλώσει τη βούλησή του να συνάψει εμπορικές σχέσεις με τους καταναλωτές ενός ή περισσότερων άλλων κρατών μελών, μεταξύ των οποίων καταλέγεται και το κράτος στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής», καθώς και ότι ως εκ τούτου πρέπει να εξετασθεί, προκειμένου περί συμβάσεως συναφθείσας μεταξύ εμπόρου και συγκεκριμένου καταναλωτή, κατά πόσον, πριν την ενδεχόμενη σύναψη της συμβάσεως με αυτόν τον καταναλωτή, υπήρχαν ενδείξεις περί του ότι ο έμπορος προετίθετο να συνάψει εμπορικές σχέσεις με καταναλωτές οι οποίοι κατοικούν εντός άλλων κρατών μελών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το κράτος στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής αυτός, υπό την έννοια ότι ο έμπορος προετίθετο να συνάψει σύμβαση με τους καταναλωτές αυτούς (ΔΕΕ, απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2010, Pammer και Hotel Alpenhof, [παραλειπόμενα], [C-585/08 και C-144/09, ECLI:EU:C:2010:740] σκέψεις 75 επ.).
- 19 Το δικάζον τμήμα τείνει να δεχθεί ότι, σε αντιστοιχία με τα αμέσως ανωτέρω, ομοίως και για την ερμηνεία της προϋπόθεσης ότι ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή πρέπει να «ασκεί» τις δραστηριότητές του υπό την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Λουγκάνο ΙΙ, απαιτείται αυτός προηγουμένως να έχει εκδηλώσει τη βούλησή του να συνάψει εμπορικές σχέσεις με τους καταναλωτές που κατοικούν στο έδαφος άλλου δεσμευόμενου από τη Σύμβαση κράτους, δεν πληρούται συνεπώς η τελευταία προϋπόθεση όταν –όπως εν προκειμένω– τόσο ο καταναλωτής όσο και ο αντισυμβαλλόμενος του έχουν κατά τη σύναψη της μεταξύ τους σύμβασης την κατοικία τους στο ίδιο δεσμευόμενο από τη Σύμβαση του Λουγκάνο ΙΙ κράτος. [παραλειπόμενα] **[σελ. 10 του πρωτοτύπου]**[παραλειπόμενα] [μνεία νομικής θεωρίας και νομολογίας].
- 20 Κατά την εκτίμηση του δικάζοντος τμήματος, υπέρ αυτού συνηγορεί και το γεγονός ότι η διάταξη του άρθρου 15, παράγραφος 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο ΙΙ, συνιστά παρέκκλιση τόσο από τον γενικό κανόνα δικαιοδοσίας του άρθρου 2, παράγραφος 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο ΙΙ, όσο και από τον κανόνα ειδικής δικαιοδοσίας επί διαφορών εκ συμβάσεως, τον οποίο θέτει το άρθρο 5, σημείο 1, της ίδιας σύμβασης και πρέπει για τον λόγο αυτόν να ερμηνεύεται στενά (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 14ης Μαρτίου 2013, Česká spořitelna, [παραλειπόμενα] [C-419/11, EU:C:2013:165] σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2015, Kolassa, [παραλειπόμενα] [C-375/13, EU:C:2015:37] σκέψη 28, απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2015, Hobohm, [παραλειπόμενα] [C-297/14, EU:C:2015:844] σκέψη 32 και απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Primera Air Scandinavia,

[παραλειπόμενα] [C-215/18, EU:C:2020:235] σκέψη 55). Πέραν τούτου, από τη νομολογία του ΔΕΕ συνάγεται ότι έστω και αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Λουγκάνο II προστατεύει τα συμφέροντα των καταναλωτών, τούτο δεν σημαίνει ότι η προστασία αυτή είναι απόλυτη (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 2010, Pammer και Hotel Alpenhof, [παραλειπόμενα], [C-585/08 και C-144/09, EU:C:2010:740] σκέψη 70, απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, Mühlleitner, [παραλειπόμενα] [C-190/11, EU:C:2012:542] σκέψη 33 και απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2015, Hobohm, [παραλειπόμενα] [C-297/14, EU:C:2015:844] σκέψη 32).

- 21 Επιπλέον, το δικάζον τμήμα εκτιμά ότι με τη διατήρηση του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, και δη παρά τη διατύπωση του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ' αυτής που περιλαμβάνει όλα τα είδη συμβάσεων, υποδηλώνεται ότι στα είδη των συμβάσεων που διαλαμβάνονται στα δύο πρώτα στοιχεία της παραγράφου αυτής εμπίπτει επίσης και οι περιπτώσεις στις οποίες κατά τη σύναψη της σύμβασης δεν υφίσταται κάποια διασυννοριακή σχέση, ενώ το στοιχείο γ' προϋποθέτει την ύπαρξη διασυννοριακής δραστηριότητας του προσώπου που συμβάλλεται με τον καταναλωτή ήδη κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης. Επισημαίνεται τέλος όσον αφορά την προϋπόθεση αυτή, ότι η «άσκηση» εμπορικών ή επαγγελματικών δραστηριοτήτων δεν συνιστά αυτοτελή έννοια, αλλά απλώς μια ειδική περίπτωση που περιλαμβάνεται στη γενικότερη έννοια της από μέρους του αντισυμβαλλόμενου του καταναλωτή «κατεύθυνσης» αυτών των δραστηριοτήτων [παραλειπόμενα] [μνεία νομικής θεωρίας].
- 22 Εξάλλου, η ορθή εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Λουγκάνο II δεν είναι τόσο προφανής ώστε να μην υφίσταται περιθώριο εύλογης αμφιβολίας (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 1982, Cilfit κ.λπ., [παραλειπόμενα] [283/81, EU:C:1982:335] σκέψη 16 και απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2005, Intermodal Transports, [παραλειπόμενα] [C-495/03, EU:C:2005:552] σκέψη 33). Τούτο διότι στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του ΔΕΕ της 17ης Νοεμβρίου 2011 (Hypoteční banka, [παραλειπόμενα] [C-327/10, EU:C:2011:745]), το αιτούν δικαστήριο έκανε δεκτό ότι η ενώπιον αυτού επίδικη σύμβαση δανείου συνιστούσε σύμβαση καταναλωτή υπό την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού «Βρυξέλλες Ι» (πρβλ. προτάσεις της γενικής εισαγγελέα V. Trstenjak, της 8ης Σεπτεμβρίου 2011, Hypoteční banka, [C-327/10, EU:C:2011:561] σκέψεις 41 και 87). Στη συνέχεια λοιπόν το ΔΕΕ προέβη σε ερμηνεία του κανονισμού «Βρυξέλλες Ι» με βάση την παραδοχή αυτή του ως άνω αιτούντος δικαστηρίου, ότι δηλαδή σε μια περίπτωση όπως η επίδικη σε εκείνη την κύρια δίκη, η διεθνής δικαιοδοσία –υπό συγκεκριμένες περιστάσεις– απονέμεται στα δικαστήρια του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται η τελευταία γνωστή κατοικία του καταναλωτή, σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφος 2, του κανονισμού «Βρυξέλλες Ι» (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2011, [παραλειπόμενα] [Hypoteční banka] [C-327/10, EU:C:2011:745] σκέψη 55). Στην υπόθεση εκείνη, ο καταναλωτής είχε την κατοικία του κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης –όπως και στην υπό κρίση

υπόθεση– στο ίδιο κράτος μέλος με την αντισυμβαλλόμενη του και μετέπειτα ενάγουσα (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2011, [παραλειπόμενα] [Hypoteční banka] [C-327/10, EU:C:2011:745] σκέψεις 20 και 22).

- 23 δ) Στην περίπτωση που ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή θα έπρεπε να «ασκεί» τις δραστηριότητές του υπό την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Λουγκάνο II ακόμη και όταν αμφότερα τα συμβαλλόμενα μέρη κατά τη σύναψη της σύμβασης είχαν την κατοικία τους ή την επαγγελματική τους έδρα στο ίδιο κράτος, θα ανέκυπτε ακόμη το ζήτημα εάν, κατά τη μεταφορά της κατοικίας του καταναλωτή από το **[σελ. 12 του πρωτοτύπου]** κράτος της κοινής κατοικίας προς ένα άλλο δεσμευόμενο από τη Σύμβαση κράτος, το άρθρο 16, παράγραφος 2, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II απονέμει στην περίπτωση αυτή άνευ ετέρου την αποκλειστική δικαιοδοσία στα δικαστήρια του κράτους της νέας κατοικίας του καταναλωτή [παραλειπόμενα] [μνεία νομικής θεωρίας και νομολογίας], ή αν επιπλέον απαιτείται ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή να ασκεί επαγγελματικές ή εμπορικές δραστηριότητες ή να κατευθύνει τέτοιου είδους δραστηριότητες στο κράτος αυτό [παραλειπόμενα] [μνεία νομικής θεωρίας και νομολογίας].
- 24 Υπέρ της ως άνω επιπρόσθετης προϋπόθεσης, συνηγορεί κατά την εκτίμηση του δικάζοντος τμήματος [παραλειπόμενα] [μνεία νομικής θεωρίας] ο –γενικώς αναφερόμενος στην αιτιολογική σκέψη 11 του κανονισμού «Βρυξέλλες Ι» και στην αιτιολογική σκέψη 15 του κανονισμού «Βρυξέλλες Ι – (αναδιατύπωση)»– **[σελ. 13 του πρωτοτύπου]** σκοπός διασφάλισης της προβλεψιμότητας κατά τον προσδιορισμό της δικαιοδοσίας (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2015, Kolassa, [παραλειπόμενα] [C-375/13, EU:C:2015:37] σκέψη 29, απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2015, Hobohm, [παραλειπόμενα] [C-297/14, EU:C:2015:844] σκέψη 39 και απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Primera Air Scandinavia, [παραλειπόμενα] [C-215/18, EU:C:2020:235] σκέψη 62). Η διάταξη του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, παρέχει στην επιχείρηση τη δυνατότητα διαχείρισης του νομικού κινδύνου που άπτεται της διεθνούς δικαιοδοσίας, διότι η εν λόγω διάταξη, σε αντίθεση προς εκείνες του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, προκειμένου να καθιερώσει διεθνή δικαιοδοσία στις συμβάσεις καταναλωτών, προϋποθέτει σύνδεση της επιχειρηματικής δραστηριότητας με τον τόπο κατοικίας του καταναλωτή, η οποία μάλιστα πρέπει να υπάρχει ήδη κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης [παραλειπόμενα] [μνεία νομικής θεωρίας]. Η κατά τα ανωτέρω διαχείριση κινδύνου όμως δεν θα διασφαλιζόταν αν η αποκλειστική δικαιοδοσία του άρθρου 16, παράγραφος 2, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, μετά τη σύναψη της σύμβασης μεταξύ επιχείρησης και καταναλωτή, ακολουθούσε τη μεταφορά της κατοικίας του τελευταίου και μεταφερόταν σε άλλο κράτος, στο οποίο όμως η επιχείρηση δεν κατηύθυνε τις δραστηριότητές της κατά την σύναψη της σύμβασης [παραλειπόμενα] [μνεία νομικής θεωρίας]. Αντιθέτως, η πρόβλεψη του νόμου ότι η ίδια η επιχείρηση πρέπει να έχει εδραιώσει επαρκείς δεσμούς με το κράτος της νέας κατοικίας του καταναλωτή, είτε ασκώντας είτε κατευθύνοντας τις δραστηριότητές της στο έδαφος του κράτους αυτού, θα εξισορροπούσε την προστασία των καταναλωτών του

άρθρου 16 της Συμβάσεως του Λουγκάνο II με τη διασφάλιση της επιχειρηματικής προβλεψιμότητας και του επιχειρηματικού σχεδιασμού [παραλειπόμενα] [μνεία νομικής θεωρίας].

- 25 Στο ίδιο πνεύμα και ο M. Schlosser (στην Έκθεση σχετικά με τη σύμβαση για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας στη σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις καθώς και στο πρωτόκολλο σχετικά με την ερμηνεία της από το Δικαστήριο, ΕΕ 1986, C 298, σ. 99, [παραλειπόμενα]) για την περίπτωση που ο καταναλωτής μεταφέρει την κατοικία του μετά τη σύναψη της σύμβασης σε κάποιο άλλο [σελ. 14 του πρωτοτύπου] κράτος, εκφράζει την άποψη ότι το τμήμα «Διεθνής δικαιοδοσία σε συμβάσεις καταναλωτών» της Συμβάσεως των Βρυξελλών, όπως έχει τροποποιηθεί με την πρώτη Σύμβαση Προσχώρησης της 9ης Οκτωβρίου 1978 (στο εξής: πρώτη Σύμβαση προσχώρησης), εφαρμόζεται άνευ ετέρου στις περιπτώσεις που ρυθμίζονται από το άρθρο 13, παράγραφος 1, σημεία 1 και 2 της πρώτης Συμβάσεως Προσχώρησης, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση όμως, σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 1, σημείο 3, της ίδιας σύμβασης προσχώρησης, ότι πληρούνται στο νέο κράτος κατοικίας οι προϋποθέσεις που προβλέπει η εν λόγω διάταξη [παραλειπόμενα] [μνεία νομικής θεωρίας].
- 26 ε) Αν η «άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων» υπό την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Λουγκάνο II προϋπέθετε την ύπαρξη διασυνοριακών δραστηριοτήτων της επιχείρησης ήδη κατά τη σύναψη της σύμβασης, οι προϋποθέσεις της δεν θα πληρούνταν με βάση τα πραγματικά περιστατικά που ελήφθησαν υπόψη κατά τη δίκη της αναιρέσεως, με αποτέλεσμα, αντίθετα προς την κρίση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, να συντρέχει η διεθνής δικαιοδοσία των γερμανικών δικαστηρίων σύμφωνα με το άρθρο 5, σημείο 1, της Συμβάσεως του Λουγκάνο II.
- 27 Εάν αντιθέτως τύγχαναν εφαρμογής στις περιπτώσεις που ο καταναλωτής και ο αντισυμβαλλόμενός του έχουν την κατοικία τους στο ίδιο κράτος τα άρθρα 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ, και 16 της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, ενώ μετά τη μεταφορά της κατοικίας του καταναλωτή χωρούσε η εφαρμογή μόνο του άρθρου 16 της Συμβάσεως του Λουγκάνο II στον τόπο της νέας κατοικίας του, θα αποκλειόταν η έγερση αγωγής στην ημεδαπή ενώπιον [σελ. 15 του πρωτοτύπου] του αρμόδιου δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 1 της Συμβάσεως του Λουγκάνο II, το δε δευτεροβάθμιο δικαστήριο ορθώς θα είχε κρίνει ότι τα γερμανικά δικαστήρια στερούνται διεθνούς δικαιοδοσίας.

[παραλειπόμενα][υπογραφές]

[κατώτεροι βαθμοί δικαιοδοσίας]